

Nr 314.

Av herr **Kropp**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, angående tillfällig höjning av postavgifterna.

I nådig proposition nr 76 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit höjning av avgifterna för inrikes brev, brevkort, postanvisning och postförskott ävensom för paket.

Som man torde erinra sig förelåg vid föregående års riksdag en liknande proposition, dock med den skillnad, att då föreslogos beträffande brev och brevkort en mindre avgiftshöjning än som nu sättes ifråga. Emellertid funno riksdagens båda kamrar då, ej mindre av rent principiella skäl än även med hänsyn till postverkets synnerligen goda driftresultat, skäl avslå propositionen i vad angick höjning av avgifterna för brev, brevkort och postanvisningar. Man hade då kunnat inskränka sig till att, under återopande av vad därvid förekommit, nu hemställa om konsekvent avslag å propositionen, för så vitt icke, på grund av vad numera framkommit i denna fråga, betänkligheterna mot portoförhöjningarna måst hava blivit än större än under nästföregående år.

Man har nu fått veta — icke i den nådiga propositionen, men eljest — att postverkets kontanta överskott, som för år 1917 beräknats till 4,700,000 kronor, i verkligheten uppgått till över 9,000,000 kronor.

Man har likaledes, ehuru generalpoststyrelsen tegat därmed, fått klarhet om, att postverket — vilket som bekant är ett verk för sig, alldeles skiljt från postsparbanken — förmedlar hela postsparbanksrörelsen och därmed även riksförsäkringen och folkpensioneringen m. m. utan något som helst vederlag. Postsparbankens fribrevsrätt anses motsvara en utebliven inkomst för postverket av hundratusentals kronor om året. Härtill bör läggas, att postverket avgiftsfritt tillhandahåller lokaler (uppvärmda, belysta och städade), skrivmaterialier, expenser och arbetskraft vid rikets över 3,500 postsparbankskontor, vilka tjänster med säkerhet motsvara flera hundratusentals kronor om året även de. Man kommer på detta sätt upp till en summa, som helt visst närmar sig en miljon, vilken

staten måste, därest icke postverket gjorde dessa tjänster gratis, förskjuta av andra medel. Läger man denna miljon till nyss omnämnda 9 miljoner, kommer man till en nettovinst på 10 miljoner kronor. Då det i postverket bundna kapitalet beräknas till i runt tal 15 miljoner kronor, är vinsten 66,67 %, vilken, synes det, endast så till vida kan betecknas som icke skälig, att den möjligen kunde anses alldeles oskäligt hög.

Då dessutom beträffande den förmedling av postförbindelserna mellan krigförande och även andra utrikes länder, som särskilt blivit en följd av världskriget, framkommit siffror, som tyda på, att även i detta hänseende uppgifterna äro ofullständiga i det generalpoststyrelsens utlåtande, som förekommer i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet, blir man tveksam, huruvida icke den utredning, som lämnats till grund för propositionen, är mindre grundlig än man kunde haft skäl att vänta och önska.

Med hänsyn härtill och då, såsom redan under nästföregående riksdag nästan enstämmigt betonades, det här faktiskt är fråga om en indirekt beskattning, som i sista hand kommer att gå ut över den stora konsumerande massan, samt ingenting finnes som styrker, att statsfinanserna nu äro till den grad dåliga, att man oryggligt tvingas att beträda en väg, som under vanliga förhållanden skulle anses otillåten och lägga ytterligare bördor på de minst bärkraftigas skuldror,

och då jag sålunda finner, att portoförhöjningen nu icke kan påfordras för att postverket skall kunna lämna en skälig vinst, men att den står i en principvidrig strid mot postverkets uppgift att förmedla det fria tankeutbytet och eljest främja ett i dessa tider mer än eljest viktigt kulturarbete, hemställer jag,

att riksdagen måtte avslå den ifrågavarande nådiga propositionen.

Stockholm den 26 februari 1918.

E. C. Kropp.